

26 e zondag door het jaar 2025

Wat gebeurt er met ons als wij de armen en behoeftigen in deze wereld niet meer zien? Eigenlijk weten we het wel. We spreken over een tweedeling in deze wereld: het rijke westen en het arme zuiden. We spreken ook over een tweedeling in onze samenleving: de mensen met hogere inkomens worden steeds rijker en het aantal mensen dat afhankelijk is van toeslagen en uitkeringen steeds groter. Een verbindende tussenlaag – een middenklasse - is aan het ontbreken. De verslaving aan geld en goed houdt veel mensen in zijn greep, terwijl steeds meer mensen voor het dagelijks overleven de hand moeten ophouden. Bij bijv. de voedselbank. In de centra van de steden zitten de restaurants vol met gasten. In de parken proberen zwervers iets eetbaars te vinden in de vuilnisbakken. Ik liep heel lang geleden met een nichtje van me in Amsterdam. Ik had haar op een zak frites getrakteerd en ze wilde natuurlijk de grootste hebben. We passeerden een zwerver die wat langzamer liep dan wij. Mijn nichtje legde de halve zak frites op een straatbankje. Na een paar stappen keek ze om. “Hij heeft het meegenomen. Hij heeft het meegenomen.” Helemaal blij dat ze iets goeds had gedaan. Ze was toen tien of elf jaar. Zij zág wat de meeste mensen – onder wie ook ik – niet zien. Ik hóór u denken: is het zo erg? Dan kan ik u zeggen: dat u – en ook ik – véél niet zien!

Achter de kerk in Oss staan wat struiken. Daar liggen regelmatig mensen te slapen. We hebben besloten ze niet weg te jagen of de politie te halen. We durven hen echter niet uit te nodigen om binnen in de hal naar de wc te gaan. We zien ze wel maar we zien ze liever niet. Dat knaagt een beetje, maar daar ben je gauw aan

gewend. Maar precies met dat 'niets doen', houden we, en verscherpen we de tweedeling van goed getroffen en minder bedeelden.

Amos is een van de twaalf kleine profeten. Hij leefde 800 voor onze jaartelling.

Hij is een profeet die op felle toon sociale ongerechtigheid aanklaagt bij de welgestelden in het land. Ze vieren maar feest en luieren op rustbanken!

Ze denken dat ze heel wat zijn terwijl ze niet zien dat het volk van God – het nageslacht van de aartsvader Jozef – onder de voet dreigt te worden gelopen door de machtige Assyriërs. Sociaal onrecht verzwakt een land zodat de vijand kan toeslaan. Daarom, omdat ze niet zien wat er aan de hand, zijn ze straks de eersten die als ballingen worden weggevoerd. Zorgeloosheid en zelfverzekerdheid helpen je niet om te zien wat er echt aan de hand is. Toen niet en vandaag niet.

We weten niet of Lucas de woorden van Amos kende, maar we weten wel dat Lucas met de thematiek van rijkdom en armoede vertrouwd is.

Ook Lucas heeft een voorkeursliefde voor armen en een passie voor recht en gerechtigheid. Er kan alleen maar een gemeenschap van vrije en blijde mensen ontstaan als mensen omzien náár elkaar en niet langs elkaar heen kijken.

Het lijkt wel of de rijke van Lucas en ook zijn rijke vrienden niet zien dat er een zwerver overdekt met zweten voor de poort ligt. Ze zien de bedelaar niet omdat ze vrolijk en uitbundig feest gaan vieren. De schittering maakt hen blind voor de werkelijke wereld. Honden die de kruimels die van de tafel vallen, wel mogen eten verkoelen de wonden van de bedelaar die de naam Lazarus draagt.

Kijk, dat is nieuw! Nooit wordt er in een parabel een naam genoemd. Hier wel. Lazarus betekent: God heeft geholpen. God helpt. God zal helpen.

Waar mensen níet naar elkaar omzien, zal toch Gods oog gericht blijven op de armen en de kleine mensen! God helpt omdat Hij ziet.

In het verhaal zijn er twee woorden heel belangrijk: poort en kloof. Een poort is de verbinding tussen binnen en buiten. Had de rijke maar een keer door de poort naar buiten gelopen, dan had hij wellicht de bedelaar zien liggen. Hij kwam niet van zijn rustbed af, zegt Amos.

In Rome, in Antwerpen en in Amsterdam heb je San Egidio gemeenschappen. Hun devies is: vriendschap sluiten met de armen in de stad. Het vraagt moed om toegang tot de wereld van de armen te vinden. Makkelijk is het niet.

Ik wéét dat armoede bestaat, dat mensen naar de voedselbank gaan, dat kinderen zonder ontbijt naar school gaan, maar – eerlijk gezegd – ik zie deze mensen niet zó aan dat er contact groeit. Als ik boodschappen doe, koop ik iets voor de voedselmand. De poort naar de wereld van de armen gaat bij mij maar een klein stukje open. Toch is het juist dat kleine stukje verbinding dat ervoor zorgt dat de kloof niet groeit. De kloof is een onoverbrugbare afstand. Zelfs met goede wil kan de afstand niet overbrugd worden. Als de kloof tussen rijk en arm, welgesteld en noodlijdend, welvarend en straatarm, Eerste en Derde Wereld, machthebbers en rechtelozen, in de wereld van vandaag blijft groeien en daardoor te diep wordt dan zullen de kinderen van vandaag een moeilijke toekomst tegemoet gaan. Een nog meer verstoorde wereldorde. Een wereldoorlog is niet ondenkbaar.

Door te luisteren naar de parabels van Jezus en naar de felle aanklachten van de profeten worden we telkens gewaarschuwd de ogen op te houden voor wat er werkelijk aan de hand is, worden we aangespoord naar wegen van recht en gerechtigheid te zoeken, worden we uitgedaagd ons hart open te stellen voor

mensen die we misschien liever niet zien, maar die wel vlak voor de deur liggen of meer nog: op de deur aankloppen om binnen te mogen.

Wat onze samenleving in Nederland nodig heeft is ogen die zien en die verbinding zoeken. Het is een dringende opgave om de poort geen kloof te laten worden.

Laten we hopen en geloven dat we elkaar bij de poort kunnen vinden.

Pastor Tom Buitendijk o.carm.